

„POKROK“ vychádza každý piatok

Adresa pre všetky zásielky:

Jozef Teslík Uh. Skalica (Szakolca).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

POKROK

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor. Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Medzinárodný sjazd proti alkoholizmu v Budapešti.

V mesiaci septembri tohoto roku sídu sa v Pešti učenci, horlivci, humanisti, ľudia práce, mužovia evanjelia, údovia spolkov modrého križa, mierni, sdržanliví, kňazi, professori, ministri, katolíci, protestanti, delníci, páni. Slovom: všetky stavy, všetci ľudia čo nenávidia diabla, jed. otravu ľudu, čo bojujú proti moru, zkaže a chorobám, čo prajú ľudu dobro, spásy, chleba a zdravia, rodinného šťastia a pokoja.

Bude to divná spoločnosť a ešte divnejšie jej okolie Amerika, Švajčiarsko, zalkoholizovaná Belgia, striedne Norsko a Švédsko, ľudia čo 20—30 rokov nepili kvapky opojného nápoja, striezliví, mierni a sdržanliví. Svet, ktorý pachtí sa za pôžitkom a vreští žízňim, ktorý vyplazuje jazyk a natahuje krk za kvapkou nápoja, bude zarazený nad týmto kongressom a vyhlási za bláznov všetkých účastníkov, jako takých ľudí, ktorí nechcú užívať, ktorí nerozumejú slasti skrytej v alkohole!

Veru 99% obecnstva bude sa vyskierať a čudovať sa čo tí páni z celého sveta v Pešti chcú, koho chcú vlastne napraviť, koho vyliečiť z nemoci alkoholizmu, ktorá zachvátila v Uhorsku všetky stavy a rody, ktorá rozožrala jako rakovina celú spoločnosť? Veď vyzerá to u nás jako po strašlivej válke, ranených a mrtvov plny priekopy, bláznov plné domy, nemocnice preplnené, súdy v plnej práci, vraždy na dennom poriadku, bitky po každej výplate, krv pri voľbách, pri zábavách... Smrť sedí ľudu za krkom a Amerika otvára náruč a pohlcuje v bezodný gágor to, čo vládne ešte utekať preč zo zeme biedy, z vlasti nedostatku, zo zeme alkoholizmu a tých čertov, ktorí postavili sa v službu najväčšieho nepriateľa ľudu slovenského, najhroznejšieho ničiteľa vlasti, a jej synov, čo spikli sa proti zemi Bohom nadelenej mädom i mliekom aby z nej urobili púšť, zem smútku, plaču a hladu.

Turci, revolúcie, vojny, politika, volby nenatropily tolko zla v Uhorsku, nenapodily tolko biedy jako špiritus, pálené, gajst, kvit — alkohol!

Marný je váš smiech, vy slepci, duchom mrtví ľudia, darmo sa vysklebujete, vy bachratí licencmajstri, vy hyeny v drevených klietkach dedinských krčiem, vy rýbari v mútnych, kalných vodách otravných nápojov, fuzlovitých brečiek...

Pridu učenci, kňazi, učitelia, lekári, sedliaci, remeselníci, vojaci, nádenníci, príde veda, táto najväčšia moc tohoto sveta a spoločne rýpnu starému, pohanskému bohovi pod rebrá, zrazia dolu prskajúci kahane, obeť Bochusovu a otrasú základom jeho chrámov, putikami, brlohami, mučierňami a vymetať budú špinu, hnus, hnoj na svetlo, na oči vzdelaného sveta, aby sa shrozil a zalomil rukami a zvolal: o kam si dospela zem veľká, o národe, jak hlboko si klesnul, o ľudu sotva poznávam v tebe človeka!

Ruky k dieľu!

Kde je bieda najväčšia, tam je pomoc najnutnejšia. Pracujte proti alkoholu, chystajte sa

ku veľkému dňu. Vstupujte do spolkov sdržanlivosti.

Rozjímajte bratia nad bližšími svojimi. Poďte v boj!

Dopisy.

— **Dopis z Kopčian** (aneb „loučení loučení“). Pane redaktor, plačeme všetci, veľkú ztratu sme v Kopčianoch utrpeli. Náš milovaný a vysokozašluzilý pán učiteľ a rektor pán Jakubeczy Pál, Árpád de Jakabfalva et Štepanov sa s nami rozlúči na vždy. Kdesi v Trenčianskej stolici sa dozvedeli o jeho výtečných vlastnostiach a zo závidia oproti nám si ho vyvolili za učiteľa. Môžete si predstaviť náš žiaľ a smútok nad túto ztratu. Ako počujem, náš pán farár sa všemožným spôsobom vynasnažuje, aby len pán rektor stanicu zadržal Chodia k nemu celé deputácie, ktoré ho zdržujú, pánu Heinrichovi Sonnenscheinovi je ho tiež ľúto.

Len teraz nám napadá, koľko milých a príjemných hodín nám on pripravil, keď sa do rovnošaty obliekol a na krásnom sívkovi — koštoval vraj 45 korún — cez obec jazdil čili rajtoval, celá obec ho vždy obdivovala. A tie jeho vkusné šaty. Slovom mnoho fašiangových milých chvíľ nám spôsobil. Ináč bol veľmi snášanlivý človek s nikým sa nesúdlil, len náš „Pokrok“ nemohol trpeť, proti tomu z vlastneckého rozhorčenia udatne bojoval.

Na koniec fašiangu rozniesol sa chýr, že náš pán rektor už ide preč. Prvé návštevy mu urobili niektorí veritelia, pojednávalo sa len o maličkosť 17 zlatých, ktoré náš pán rektor z každého rukáva hneď vytrasie. Výborný žart si urobil s nimi. Ako ku nemu prišli a začali hovoriť a peniaze pýtať, pán rektor si sadnul ku klaviru a hral a spieval im: „Loučení, loučení“ — pieseň od nebohého pána Škarniela, pán Teslík ju teraz na novo vydá, a čím viac jej melvil, tým bystrejšie hral náš pán rektor, tak že tetka Marina, ktorá mala maličkú požiadavku za mlieko, spievala oduševnene tú najnovšiu pieseň: „Ty-ty-ty...“ Celá obec sa shrnula okolo školy, mysliac, že je tam zábava a obdivovala utešenú hru pána rektora a krásny spev tetkin. Naposledok povstal pán rektor a držal toasty na nich v maďarskej, nemeckej a slovenskej reči. Ako stolový rečník bol známy na celom okolí, ľudia vravia, že keď malo byť dajaká slavnosť v Holiči a na okoliu, holičský pán služný si ho vždy objednal ako slávnostného rečníka.

A teraz sa bôľne lúčime s týmto mužom a zo srdca blahozeláme trenčianskej stolici ku tomuto vydobytku, my ale smutným srdcom spievame aj s pánom farárom a notáriušom našim: „Loučení, loučení, však je to smutná vec“. Šťastlivú cestu mu praje:

Školský vyborník.

— **Dolná Krupa** Pred dvoma týždňami oznámené bolo v „Pokroku“, že koncom fašiangov v nedeľu a pondelok mládež naša pred-

nesie veselohru: „Nasilu stal sa lekárom.“ Ochota v pripravovan. nechýbala, herci v učení pekne napredovali; len že keď už všetko bolo prichystané, a oni tým najskvelejším výsledkom hladeli v ústrety, jedna nenadála udalosť znemožnila nám jedného výborného herca, a k tomu hlavnú osobu dej. Takto súc ochromení, museli sa zrieknuť ochotníci naši predstavenia, ku ktorému sa pripravovali s toľkou radosťou tak dlhá čas, lebo nenachádzal sa, ktorý by tak ťažkú úlohu v poslednú chvíľu bol chcel prevziať. Už obecnstvo sa zrieklo pôžitku, ktorý s veľkou napjatostou očakávalo od tejto fašiangovej hry. No nado všetko očakávanie mládež vystúpila preda. Odhodlanosť a podujímavosť náhradného herca p. Striža, ktorý v poslednú chvíľu prispel k pomoci stiesnenej našej div. mládeži, prekonala všetky ťažkosti. A hra sa vybavovala. Nebyť tej mýľky, ktorá sa stala, a toho pomätenia obecnstva: hra by bola vzrušila celou silou celú obec, ba i okolie. Mnohí si to teraz lutujú, že o hre nič nevedeli. Jak pútavo pôsobí naše javište, živým dôkazom toho je vianočná hra, keď dost veľká miestnosť kruhu nestačila tolkému návalu. Herci nebrali ani teraz horšie. A už či samý dej, či jeho vkusné predstavenie berem do povahy, oboje bolo tak zaujímavé, že veselú rozjarenosť mysle v tom najpríjemnejšom lade udržať bolo vstave. Tak chutno a úprimno sme sa už dávno nezasmiali, ako pri hre pána lekára. Vďaka za to statným hercom! Všetka im česť! Mládež, ktorá sa vzdeláva a slúži cieľom vznešenejším, ktorá sa pripravuje, a čas svoj nemilobohu nepremárni, buď vzácna každému Slovákov. Mládeže nám treba!

Herci naši zasluhujú pochvalu nielen pre ich neunavnosť, lež i pre krásne prevedenie hry. Lebo môže si kto medzi našimi okolnostami žiadať živšie a vernejšie predstavenie svárlivej, úkladnej ženy, jako bolo Zuzkyně, jej úlohu hrala Róza Bokor i tie najjaššie výstupy najväčšou lahodou prevádzajúce? Osobu Jána vážnosťou svojou pekne zastával mládenec, Augustín Bohunický: Mišo (Štefan Jančoviš) svojimi podarenými pohybmi viackrát rozosmial prítomných. Agneša Skoda (Dorka) a Anna Bohunický (Božena) začiatkové herečky týmto svojim vystúpením hneď dokázaly svoju súcosť na jevišti. Len napred! Ulohám svojim primerano hráli: apatekár Smutný (Andrej Zachár); venkovský starac Sýkora (Jeronym Žák) so synom Palkom (Krištof Olšovský), ktorým, kým neplatili, pán lekář nijako nechcel porozumeť. Krátky ale pekný zástoj Kalinov živo predniesol Vincent Zachar. No rovno prekvapili nás prednáškou svojou, Štefan Bobko a Stefan Striž: prvý prednášajú starozemského pána Klačianského s jeho úskoprsou lakomostou, sebavedomou pýchou a pokojnosťou; druhý nevyčerpatelným bohatstvom rôznych tvarov a premien, ktorými obecnstvo skoro nástojky v smiech uvádzané bolo.

Herci skutočne sa vyznačili. Obecnstvo bolo s výsledkom nadmieru spokojné. Fašiangy milšie, príjemnejšie sme ztráviť ani nemohli. Po hre nasledovala spoločná zábava po oba večere. Žiadame si, aby nám mládež podobných radostí čím častejšie poskytovala, tým seba sošľachtuje a svoje dobré meno povznáša.

Prítomný.

— **Z Petrovej Vsi**, 13. marca 1905. Čítavám svedomite každé číslo „Pokroku“, ale od nás tam už dávno nič nebolo. Osmeľujem sa teda ct. čitateľom niečo o našom „Kat. Kruhu“ sdeliť. Ešte minulého roku utvorili sme si mládenecký krúžok, máme rychtára, tajom-

nik a pokladníka 6 riadnych a 6 náhradných výborov.

Zialbohu, že nepridržajú sa všetci stanov kruhu a niektorí z nich vybočujú z kolaj a nasrkajú sa tam, kde pre kat. mladenca nepatri. Na koniec fašiangov mali sme zábavu. V útorok ale naši mládenci, tí košeroví — šak ich znáte od hnevu či od jedu, viedli muziku k Icikovi a pod vodcovstvom Buka (valibrik či Buk? nemohli sme to dobre prečítať máte ťažkú ruku. Red.) išli prosit Ickika, p. notariusu aby im dovolil muziku. Licencia došla z Holiča obratom, muziku obstaral im pán Szanis.ó, tak sa kedysi podpisoval a tak mu páni rikajú, druhý bol Sebesta čo vždy mudruje a chce byť vodcom.

Starí ktorí sa súčasťníci a zvädzali, sú veru slabí, a není to pekne, dosť bolo na tom, keď mládež trucovala kruh, vy starší mali ste predhádzať dobrým príkladom. Čest a sláva tým, ktorý sa nedal zviest k Icikovi, ale v kruhu zabavili sa až do pol 12 hod. Aj dievčatom čest, že tam nešli, bolo tam len pol trefa dievčata. Stará Iciková musela tancovať, až sa jej paroka parila. Tak sa skončil u nás fašiang.

Zenáč

— Velká Chochofná. (Trenč. stolica.)

Otený čitateľa „Pokroku“! Som pred Vami doista na toľko známy, že viete o tom, že rád cestujem a keď sa mi dakde volačo namane, neotálam s tým, ale ihneď za tepla Vám to v našom „Pokroku“ sdelim. Či je to dačo dobré, alebo zlého, o to sa ja veľmi nestarám; to ponechávam na starosť tým osobám, ktorých sa to týka.

No, ale teraz musím Vám zvláštnu a veľmi dobrú vec oznámiť a myslím, že sa bude aj Vám, nadovšetko ale takým ľúbit, ktorí všetku svoju prácu nie sami vykonávajú, ale rozličné poslušy skrz cudzie osoby vykonávať nechávajú.

Toť nedávno putikal som sa okolo „Javoriny“ a náhodou som už neskoro večer prišiel do dediny, kde žiadneho poriadneho šenku nebolo, kde by som bol mohol prenocovať. Jedon sedliak ma ale upozornil, že každý kto je pri nútený tam nocovať, ide do farí. Pan farár prijme veľmi rad každého poriadneho človeka.

Keď ináče nebolo, sobral som sa a idem ta. Sedliak neluhal; pán farár mňa veľmi vlúdne prijal a zabavili sme sa 2-3 hodiny v rozličnom rozhovore. Potom ma zaviedol do bočnej izby, kde bolo lôžko pre mňa prichystané.

U prostred izby stál dlhý stôl; plný plnúčký v poriadku sostavených, na kôpky pokladaných knih a kalendárov. Videl som tu kopu „sv. Vojtešských, domácich kanledárov; Domovú Pokladnicu, Strm Serafičský a iné slovenské kalendáre Potom: Solové poviestky; Bežové divadelné hry, zábavnú knižnicu; sv. Vojtešské spisy, knižočky Posla sv. Antona a rozličné iné. I bol som tej mienky, že pán farár musí byť celým kolporterom.

Na druhý deň ráno pri snidaní naskytila za príležitosť a opýtal som sa velebného pána, čo stými knihami robí?

On sa pousmial a hovoril: „To je celkom jednoduchá vec. Viete, máme chudobnú faru; nemôžeme mnoho sluhov držať; hospodárstvo v dome obstaráva mi moja sestra a všetko iné musím si skrze cudzie ruky nechať spraviť. To mňa veľa peňazi stálo a na darmo. Kto si len šestáček, alebo dva vyrobí, ihneď to prepil; ženy a deti premlsily. Zunovalo sa mi „prepitné“ dávať a umienil som si každú preukázanú službičku dobrou knižkou odmeniť. Na túto myšlienku ma priviedla tá okolnosť, že náš biedny slovenský ľud veľmi málo číta; peňazi na knižky nemá a darmo nedostane. Darom kážem na kazateľne: vzdelávajte sa! Darom to vytrubujú časopisy; z ktorých niekoľko exemplárov sem dochodí; ľud nemá peniaze. A má tento ľud moje groše židovi zaniest a premárniť? Nie. Rok po roku skupujem lacné ale dobré slovenské knihy a kalendáre. Veď je to každé zadarmo, a každú službičku odmením takou knižkou. Pravda, nádennickú prácu zaplatím, ale spropytné nedám, ale miesto toho knižku. A môj ľud to má rad; v každom chudobnom dome najdete odomňa aj na 20 knižiek.

S týmto nielen usporujem groš, — veď mnohá knižka stojí len 10 halierov, kdežto v peniazoch by som najmenej musel dať šestáček, — ale rozširujem aj dobré slovenské spisy, rozširujem osvetu, a to môžem hovoriť: už mnohý groš zostal v chalupe, keď ľudia čítajú; bo na

miesto do krémy, sadne si doma a číta. Veď viedim i dobrú kontrolu pri tom. Kto dostane knižku, o nejaký čas mne musí vyprávať, čo tam čítal. A tento ľud tak na to navyknul, že keď sa kde ukážem, môžem byť istý, že ma dakto osloví: „Protím, velebný pán, nepotrebujú ničoho? rad by som poslužil.“ —

Takto hovoril pán farár a mne hlavou prešla myšlienka, že toto by jedon jediný spôsob mohol byť medzi našim ľudom osvetu rozšíriť bez toho, žeby patričný len jedon halier musel vydať za knižočku.

A túto moju myšlienku sdeľujem Vám otení páni čitateľa „Pokroku“, obzvlášť tým, ktorí rozličné obsluhy potrebujú. Keďby sa dala všeobecne uplatniť, jaký nepredvída pokrok by sme učinili! Kolko grošov by sme vyrvali kazárom z rúk! — A pri tom napomáhali by sme i tlač, ktorá by mala ešte raz toľký, odbyt, ako teraz.

Treba nad tým rozmýšľať. —

Pravda, radi by ste vedeli, kto je to ten pán farár a kde to je? No, odpustite, to prezradím nesmiem. Urazil by som skromnosť tohoto kňaza, ktorý opravdovým apoštolom osvetu sa stal. Nech ho Pán Boh odmeni!

Strýčko Ferdinand.

— Z Viedne. — Už dávno som nič nepísala, lebo nechcem sama sa miešať do práce, mužským prisluchajúcich, totižto do dopisovania. Ale čoho som vo warnsdorfskom katol. „Velkszeitungu“ (z 10. t. m.) sa dočítala, to vo mne slovenskú krv zbúrilo a k písaniu prinútilo. — Náš básnik Sladkovič spieva „nehajte ľud môj“, ale keď človek číta, za čo považujú inonárodní našich slovenských robotníkov, veru vzdor Sladkovičovej prosbe, musím sa zlobiť a hanáť Slovákov. Prečo? Čujte. —

„V severnom Česku je osada Schönborn, a tamějšíemu hospodskému: Karolovi Prasievi, utiekol pes a pár dní po lese sa túlal, až 5. t. m. našli ho pri jagerni na plote, cez ktorý iste chcel preskočiť, za nákrčník obeseného a zdochnulého. Tohto psa dali slovenským tam pracujúcim holocokárom zjesť. „Dobré chutnanie!“ Tak dopis. Nuž není to k nananiu tých ľudí, že dovolili si považovať sa za hyeny, ktoré mrcinu žerú; či nemali chytiť nákrčník toho zdochláha a zaň zavesiť lagana, ktorý sa opovážil im scipnutého psa k zjedeniu predhodit? Ba či tak vyhľadované, ľudskej vážnosti považované jako hováda žijú, pracujú tam tí Slováci? Človek veru ani nevie koho má hrešiť karhať; lebo čo myslieť, keď tak volačo dovoľujú si so Slovákom. Pfaj! takým Slovákom, ktorí sa na toľko zabudnú, že az na stupeň žráčov mrcin klesnú. — Tichne však môj bôl, čítajúc dopis tých istých novin, z Jabloncu, ktorými dokazuje, že veru oni sú mrcinári a nie my. Čujte! „Z Jabloncu. Tunajšie kellerky usporiadaly si bál, na ktorý z okolia i z prehraničia mnohí prišli. Bál o 11. hod. zaključili masky à la Adam a Eva. Sodoma a Gomorrha veľmi neprevyšuje toto nemecké mesto. Ľudia z ríše dobrých mravov a bohabojnosti!“

Anička Kozruchových.

— Hochštettno, Prešp. stol. U nás predáva sa mlieko ešte na starú mieru, na holby. U nás stojí holba 6 kr a z toho má žid u nás najväčší ošoh. Ale ten prvý u nás jakosi prepadnul a prišiel druhý a jednomu našemu krestanovi robí špinavú konkurenciu a ženičkám pri výplate sťahuje. Ľudia majte rozum a držte sa hesla „Svoj ku svojmu“.

J. Č.

Hospodárstvo.

Priemysel v ríši Rukúsko-uhorskej.

Mnoho sa v krajine jedná o zvláštnom cele uhorskej krajiny. Není teda nemiestnym článok o výrobe Rukúsko-uhorskej ríše.

Plodiny hospodárske a hornícke, jak nám ich príroda prináša, menujú se *prírodniny* lebo *suroviny*.

Niektoré prírodniny môžeme užít hneď, jakmile ich obsiahneme. k. p. ovocie; iné nemôžno upotrebiť bez prípravy, jako obilie. Pšenicu treba somleť na múku, než sa zarobí na pečivo.

Prípravou a premenou vzniknú zo surovín *výrobky*. Práca výroby koná sa premysleným poriadkom; preto menuje sa priemyslom. Výrobky zhotovujú sa ručnou prácou alebo rozličnými strojami. Kto pracuje rukami a ručnými

nástrojmi, pri výrobkoch, zove sa remeselníkom; kto strojami zo surovín robí výrobky, zove sa továrnikom. I remeselník i továrnik sú priemyselníci, len že remeselník ručnou prácou za ten istý čas o mnoho menej urobí výrobkov, než továrnik strojami.

Na výrobkoch potravín a nápojov robia mlýny, cukrováry a pivováry. — Mlynárstvo je medzi príbuznými odvetviami na prvom mieste. V ríši Rakúsko-uhorskej je priemerne pre 600 obyvateľov jedon mlyn obýčajný, buď vodný lebo vetorný lebo silou zvieracou poháňaný, a na 40 000 ľudí jedon mlyn parný. Týmto mlýnami zomele sa všetka múka pre domácu spotrebu i mnoho múky pre vývoz do cudziny.

Tiež v toľko cukrovároch, ktorých najviac je v zemiach českých, vyrobí sa cukru nad domácu spotrebu, vôbec ročne asi za 100 millionov zlatých

Výborné pivo varí sa vo viedeňskom okolí a v Plzni. Polovica všetkých pivovarov rakúskych je v Čechách a na Morave, v Uhorsku pri Budapešti, Prešporke a za Dunajom. Piva v celej ríši uvarí sa toľko, že by pripadol ročne na 3 obyvateľov jedon hektoliter. Pivo z Čiech sa vyváža za hranice, a od nás vino. Látky odevné zhotovujú sa priemyslom priadlnickým, tkáčskym, farbiarskym, tiskarským. — Také výrobky zhotovujú sa z hodvábu, vlny, bavlny a lanu.

Celý továrny priemysel v tomto oboru sústredňuje sa hlavne v zemiach českých, v Dolných Rakúsoch a Voralsberku. Uhorsko je v tom ohľade este v zadu. Rukodelným spôsobom či priemyslom po demácku vedeným, mnoho plátna dohotoví si jednoduchý ľud zemí karpátskych. Súkenníctvo už veľmi kleslo. — Chytrečné sú v ríši, i mimo hraníc její, obzvlášť brnenské a limberecké sukna, rumburské a brusálske plátna, rudohorské krajky, ciferské výšivky a strakonické fesy.

Tovar hrnčiarsky a sklenený najkrajší a najviac v celej ríši dorába sa v Česku. Karlovársky porcelán známy je široko ďaleko, jak volakedy náš holičský. Sklársťvo české má svetovú povest, u nás na Horniakoch a Sedmohradsku sú nevýznamné hutí; českému krištálovému sklu žiadne iné sa nevyrovná.

V kovovom priemysle najdôležitejšie je železiarstvo. Najviac slievareň hámrov a válcovň železných je v Korutánoch, Štyrsku, v obojích Rakúsoch. v Česku, u nás dečo významná je Budapešti. Stajerské kopy a srpy po celom svete rozhlásené sú za najvýbornejšie. Strojov parných, železných vozov, železných mostov a p. najviac hotoví sa v Dolných Rakúsoch a v Česku. U nás teprv novšieho času sa uvádzajú.

Z výrobkov drevených má chýr nábytok pražský a viedeňský, náš hornoviediechy už menej; mimo toho i hračky krušňohorské, u nás nitrianske, tyrolské a zo Solnej Komory.

Sirky (škrkačky) z juhozápadných Čiech rozvážajú sa vo veľkom množstve po celom svete. Tento priemysel už i u nás dostatočne sa pestuje.

Zeme v skutku priemyselné sú Čechy, Morava a Slezko, Dolné Rakúsko a Voralsbersko; skrovný priemysel je Uhorsku, v Dalmácii a v Bukovine.

Pri priemysle zamestnáva sa vôbec v ríši našej 8 ľudí zo sto obyvateľov. Slovom naša krajina z ohľadu priemyselného, oproti Rukúsku je pozadu, a na uvedenie samostatného cla, ešte není tu čas.

Hospodár.

Drobné zprávy.

— V záležitosti p. redaktora „Katolíckych“ Novin A. Bieleka p. minister vnútra telegraficky nariadil skal. magistrátu zastavenie protizákonného pokračovania.

— Hladá sa delník do tehelne v Skalici, ktorý vyzná sa pri škrýdlici. Plat dľa dohovoru. Jan Valka, majster.

— Prednáška. V Kat. Kruhu v Skalici, bude v nedeľu druhá pôstná prednáška. Ctenovia dostavte sa!

— Oberajte húsenky, niéte prsteneč na stromoch. Do 8 dní musia byť vinohrady čisté!

— Nová lekárň. Od 1. mája otvorená bude vo Gbeloch lekárň.

— Členom mliekarne. Ponevác pre pšt dovoz mlieka značne klesnul, žiadajú sa členovia, aby čo možná všetko mlieko do mliekarne odovzdávali.

Kto predával by mimo, bude pokutovaný. Toto platí aj prespolným členom. Žiadny bez vážnej príčiny nesmie prestať nosiť.

Kto chce papier za darmo, na podpa-lovanie. nech si pride s putňou lebo s vrecom do knih-tlačiarne p. Teslika, dostane ho zadarmo.

BESEDNICA.

Strašlivá noc.

Udalosť z terajšej vojny.

Po Japoncom priaznive dopadnutej bitke pri Fön vang-čengu, nastal na bojišti celý prevrat. Rusi sa ponáhľali čím najskôr na Mukden, tak že sotvy stačili Japonci postupovať. Medzi-tým sa ohlásila i tvrdá severská zima s jejimi vániciami a studeným víchrom. Vejská oby-dvoch strán, trávili dni na pochode a noci dakde v bivonaku. Potravín bolo všade málo; vojaci lámali si zuby na tvrdom suchari, a len zriedkavo si mohli jazyk obvlažiť s troškou rumom, alebo „švagdiagu“ (jakýsi druh piva). Kone dostali čo sa kde nahodilo: slamu, obylie, seno, no nekedy aj múku.

S tohoto času vypravuje jeden ruský dô-stojník následujúci príbeh:

Následkom ohňov, popola a kúru v našich bivonakoch vyzerali sme všetci ako uhliari. Hejtmán nášho odielu, gróf Kamenski, delil verne s nami všetky nesnádze, ťarohy a nebez-pečenstvá Rychlosť, obratnosť a náhle nápady, byly jeho hlavné pravidla. „Do predu, deti, hen tam si odpočineme!“ byly obyčajne jeho slová. A veru staral sa i o svoje mužstvo veľmi znamenite; pri každej príležitosti staral sa o nejaké rozveselenie, o nejakú zábavu a kde mohol, zaopatril potraviny a teplý odev.

Raz prenasledujúc dotieravých Japocov, obsadili sme Čin-fu-tang. Toto mala byť naša hlavná stanica, náš centrum. Naše odiele roz ložili sa kol do kola po dedinkách, a tu sme si mali pár dňov odpočinúť. Ach, jaké dobro-denie to bola, v teplej chyzy a na mäkkej slame si odpočinúť. Jaká slasť, dačo vareného pojesť! Každý večer sme si my dôstojníci po-písali, čoho by sme radi, potrebné peniaze slo-žili (dľa možnosti), a každú noc jeden z nás sadnul na koňa a hýbaj do Čin-fu-tangu na-kupovať.

Ja som mal tu vlastnosť, že od malúčka som sa skoro ihravo bárs ktorej reči naučil a tak aj tu v Asii som si behom 6 mesiacov ce-fkom dobre osvojil jak čínsku, tak i japonskú reč a preto, keď bolo dačo zvláštnejšieho na kúpiť, musel som vždy ja ist. No, ja som sa nato nehneval; veď v meste bolo hlučno a ve selo, a keď som všetko mal sohnaté a nakúpené, zašiel som si do nášho kasina a tam som sa až aj do pol noci zabavil a rozveselil.

Posledný krát to tiež tak bolo. Zaopatrilac všetko, posedel som si medzi známymi dôstoj-níkmi hodne dlho, až som sa konečne spamätal, žeby už bol čas na cestu sa dať. „Očuj“, hovo-rili ku mne kamaráti, — „už je neskeró, vonku je chumelica a tma, poblúdiš; zostaň tu do rana, však ničoho nezameškáš!“

„Nie, pánovia, to neide,“ odvetil som. „Pät verstov nie je malúckosť a moji priatelia ochcejú tiež volačo na raňajky; ja pôjdem“ — A tak som aj urobil. Zapálil na fajčöku, sad-nul na koňa a „pošol!“ hajdy domov.

Dokial som sa nevygotal z mesta ani som necítil, jak strašná fujavica a chumelica panuje; až teprv v širom poli som to ocítil. Nebolo možno ani na jeden krok vidieť; všetko bolo ako závojom zahalené a vietor zrovna do očí šľahal. Len krokom som mohol napredovať, aby som s cesty nesišiel; veru cesty takto málo ubývalo a už som aj futoval, že som pu-stil a radšej v meste neostal. Ale nazpäť ist sa mne predsa už nechcelo; veď za pol hodiny dorazim do lesa a tam to už pôjde lepšie.

Tu som ale naraz zbadal, že není som na ceste; teda, že som zblúdil. No, nič za to,

smer mám dobrý a pritom cestu nájdem. Tak to aj bolo. O pol hodiny už som sa plížil po kraji lesa a aj na cestu som trafil. Teraz som si oddýchal; ešte pol hodiny a už budem doma.

Bol som veľmi ustatý; taktiež i môj kôň V lese panovalo zatiššie a bolo treba trošku si oddychnúť a koňovi úľavy popriať. Preto som sosadnul, koňa ku stromu priviazal, sám ale podopruč sa o druhý strom, večno som od-dychoval. Naráz prišlo mi ťažko; hojná večera, silné víno započalo účinkovať; hlava bola ne-smierne ťažká a tady bolo ticho a teplúčko, až milo. Je pravda sňah husto padal, tak že nebolo ani nič inšie vidieť ako len závej pred očima, ale po tom; veď mám ešte čas. I za-driemnul som.

Jak dlho som driemal, to neviem; ale naraz pocítim šľahnutie cez tvár, a to ma zo-budilo. Narovnáam sa a tu zbadám, že môj do-brý kôň sa akosi zadkom ku mne obrátil a čo ma šľahá ocasom to. Pohládka som ho, zapá-lil na fajčöku a už aj sadim v sedle a ideme. No, sňahu pribudlo už hodne.

Ale akosi dlho mi tá cesta trvala. Veď už dve hodiny idem a lesa nie koniec. Čo to? Na ceste som, ale prečo tak dlho trvá?

(Dokončenie.)

Osvedčenie.

Kto ma v záležitostiach gazd. potravného spolku, akýmkoľvek spôsobom v zlom posudzje, podozrieva a tak verejno obrazí; toho za na-ničhodného človeka a podlého nactintrahača vyslovujem a odovzdám trestnému súdu.

Mor. Sv. Jány 14. marca 1905.

Anton Ozábal.
učiteľ-org.

Pozvanie.

dľa ktorého sa údovia úverkového a potravného spolku v Šaštine a v okolí, menovite: v Čároch, v Kuklove, v Novej Vsi a v Závo-doch povolávajú na valné shromaždenie, ktoré sa bude vydržiavať dňa 26. marca r. b. 1905. odpoludňa o 4. hodinách, v miestnosti spolkovej.

Dáno v Šaštine, dňa 10. marca r. 1905.

Riaditeľstvo.

Bohumír Mikyska,

kartačník a štětkař v Břeolavě

odporučuje všem slavným potravným spolkům svůj zásobený sklad veškerých druhů kartačů a štětěk dobré jakosti za ceny najlevnější. Vlastní výroba natěračských štětěk. Vzorky na požádání zašle franco hned po obdržení.

Mlyny

Závod založený roku 1878.

Pocfeny více štátními odmenami za vynikající stroje pro mlyny a sladovny.

každého druhu zariaduje, a reconstrukcie starších mlynov, dľa osvedče-ného moderného spôsobu vyrizuje, a prevádza jako aj dodáva jednotlivé stroje a strojové čiastky pre mlyny a sladovny v cenách veľmi ľavných

OSVÁLD BRÁZDA,

Závod pro stavbu umelých mlynov a strojnická továrna v Přerově (Morava).

Viac sto pochválných odporúčaní, za prevedenie mnou zariadených mlynov a sladoven, môžem na požiadanie ku láskavému nahliadnutiu predložiť.

Po influenze

zaostalé katarrhy hrtana a trubice, nechutenstvo a exsudáty najlepšie možno vyličiť pitím

Luhačovickej kyselky

s mliekom, vínom alebo ovocnými šťavami.

Luhačovická voda je dvarazy tak silná, ako Selterská a pri tom lacnejšia.

Žiadajte všade v lekárňach, drogue-riach, obchodoch a hostincoch

Luhačovickú!

Správa kúpeľov
v Luhačovicích na Morave.

Vzorky zadarmo a franco.

Lodenové sukne

polovlnené rôznych bariev, 1 kus 65—70 kr. Sukne „Mandžuria“ (novinku) po 1 zl. 20 —1 zl. 25., spodné nohy vice po 50 kr. — 1 zl. vyrába a do-bierkou zasiela:

I. Česká výr. a vývoz suken lodenových
Adolfa Jelínka

v Lísku, p. Jimramov. (Morava.)
Nehodiaci sa tovar buď vymením alebo vezmem zpät a peniaze vrátim!
Každá nespokojnosť vylúčená!!
Do 5 kgr. balíku vojde 7 sukien.

Skalický gazd. potravný spolek odporuča svoj hojne zasobený sklad.

Umelých hnojiv

= a chylského liadku, =
ako aj datelinového, travného a repného semena v najľavnejších cenách.

Do Ameriky

po cisárskych rýchlochodach „Kaiser Wilhelm der Grosse“, „Kaiser Wilhelm II“, „Kronprinz Wilhelm“ a rýchlych dvojsrubbýchpoštových parolodiach ako: „Bremen“, „Grosser Kurfürst“, „Friedrich der Grosse“, „Barbarossa“, „Princess Alice“ do New-Yorku, Baltimoru, Galvestonu atď. najvýhodnejšie možno cestovať cez Bremen.

Plavba oceanom trvá len 5—7 dní.

Každú žiadanú úpravu ochotne a zdarma podá jediná československá firma

Kareš & Stotsky, Bremen

Bahnhofstrasse 29.

Kto chce byť krajanovsky obslužený, nech nevyhadáva žiadne iné firmy, ale s úplnou dôverou nech sa obráti na nás, my sme tisíce krajanov doprevadili za more ku ich úplnej spokojenosti. Závďavok nech si pošle každý z domu, načo obdrží od nás šifkartu, s ktorou keď sa preukáže na pruských hraniciach, bez prekážok bude ďalej prepustený. Pište na adresu:

Kareš & Stocky, Bremen

Bahnhofstrasse 29.

Gazdinky!

urobte zkušku

s prikrmovaním pravého krmného vápna so značkou: „Hospodár“

Odrazu zprostíte sa zlosti, ktorú Ste musely snášať, keď Vaše prasiatka

dobre nevyžieraly.

Prasiatka krmivo s prídavkom krmného vápna len hltajú a podľa toho aj rastú a tučnejú. Aj dojným kravám pridávajúte krmného vápna, lebo potom Vám budú o mnoho viacej dojiť.

5 kgr. vrecúško za Kor. 2.—

50 kgr. vrece za Kor. 12.—

Dostať výlučne u firmy:

Kroneraff a Jesenský
v Lipt. Sv. Mikuláši.

Ján Novomestský, mechanik a strojník v Holíči

odporúča širokému obecnstvu svoj bohatý sklad

Šicích strojov a biciklov

tak tiež i

sklad hospodárskych strojov.

Má vždy na sklade všetky ku týmto strojom patriace súčiastky.

Prijímajú sa tiež všetky opravy (reparácie) týchto strojov.

Ceny ľavné.

Obsluha solidná.

Každa sporiva gazdina

používa

Kolínskej kávovej prísady

SO SOKOLOM = SQ SOKOLOM

Docieľ tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej kávy.

TOVARNE:

v Kolíne a Prostejove, Morava

VODOVODY

samočinné i pomocou strojov

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

Najlepšie
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
zariaďuje

Továrň na
vodovody a
pumpy

JAN VITEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Predbežné výpočty a cenníky zadarmo.

